

UNITED NATIONS
INDUSTRIAL DEVELOPMENT ORGANIZATION

www.unido.org

Finalizarea proiectului GEF-MERN- UNIDO: ce mai rămîne de făcut

Marco Matteini

Consultant UNIDO

Unitatea de Politici și Eficiență a Energiei

Organizația Națiunilor Unite pentru Dezvoltare Industrială

18 Septembrie 2009

Chișinău, Republica Moldova

Finalizarea proiectului GEF-MERN-UNIDO: ce rămîne de făcut

Planul prezentării

1. Sporire, bază și co-finanțare
2. Reducerile emisiilor de GES – Cît de mult?
3. Ce s-a realizat pînă acum
4. Ce mai rămîne de făcut
  - Rolul și importanța participării actorilor interesați & contribuției lor
5. Termenii de finisare a pregătirii proiectului

Finalizarea proiectului GEF-MERN-UNIDO: ce rămîne de făcut

1. Sporire, bază și co-finanțare

- Fondurile GEF au scopul de a genera asemenea reduceri în emisiile de GES care nu ar fi obținute în absența proiectului
- Principiul de sporire (incrementalității) este satisfăcut atunci cînd proiectul produce o reducere “adăugătoare” a emisiilor de GES în comparație cu tendințele actuale de evoluție a unei țări/sector
- În cazul industriei, de exemplu, principiul de sporire este satisfăcut, dacă proiectul este capabil să **acelereze reducerea emisiilor de GES** comparativ cu nivelul și tendința ”actuală”, **prin o eficiență energetică sporită și performanță energetică mai bună**

Reducerile emisiilor de GES care vor fi generate de fondurile GEF și de proiect TREBUIE SĂ FIE CUANTIFICATE

Finalizarea proiectului GEF-MERN-UNIDO: ce rămîne de făcut

1. Sporire, bază și co-finanțare

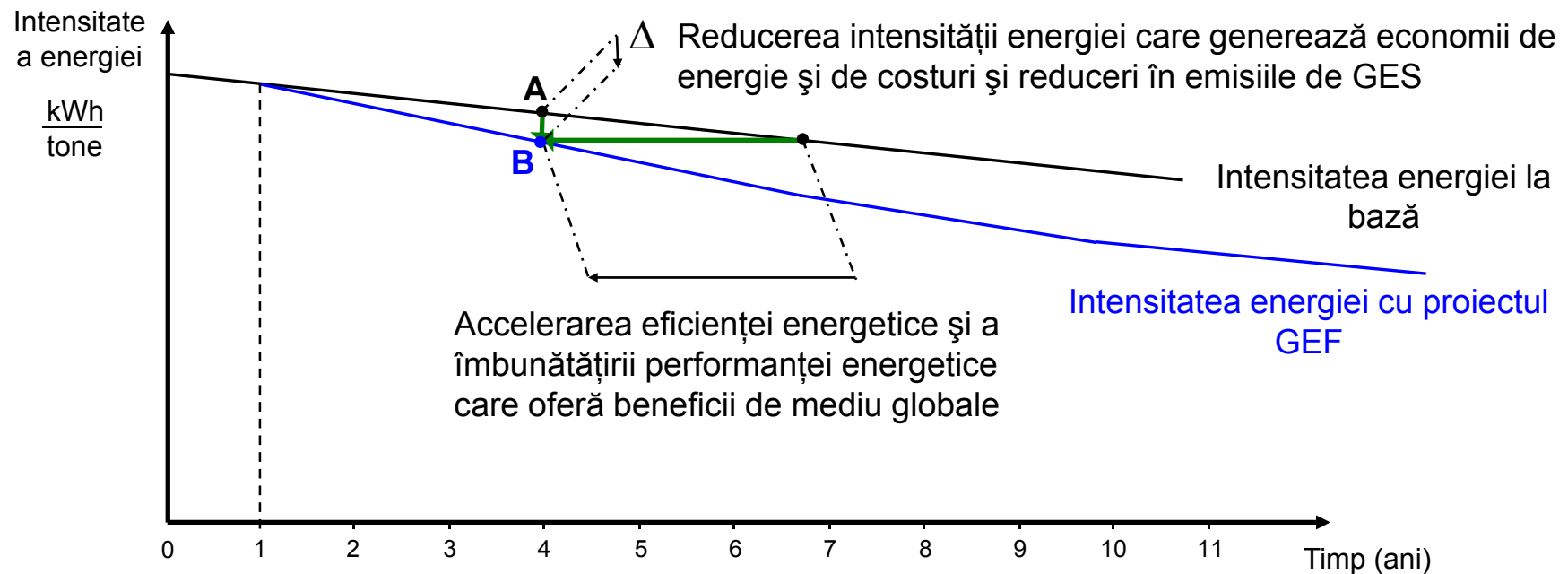
- baza (baseline) este situația existentă și modul de evoluare a ei în absența proiectului GEF
- Baza se definește prin nivelul și tendința existentă a emisiilor de GES (adică nivelul consumului de energie, eficienței energiei și intensității energiei) și de politicile și mediul regulatoriu și de piață existente, care determină și afectează acest nivel și tendință în emisii
- Baza nu este ceva static, ci se schimbă în permanență

GEF CERE SĂ FIE DEFINITĂ BAZA PROIECTULUI

Finalizarea proiectului GEF-MERN-UNIDO: ce rămîne de făcut

1. Sporire, bază și co-finanțare

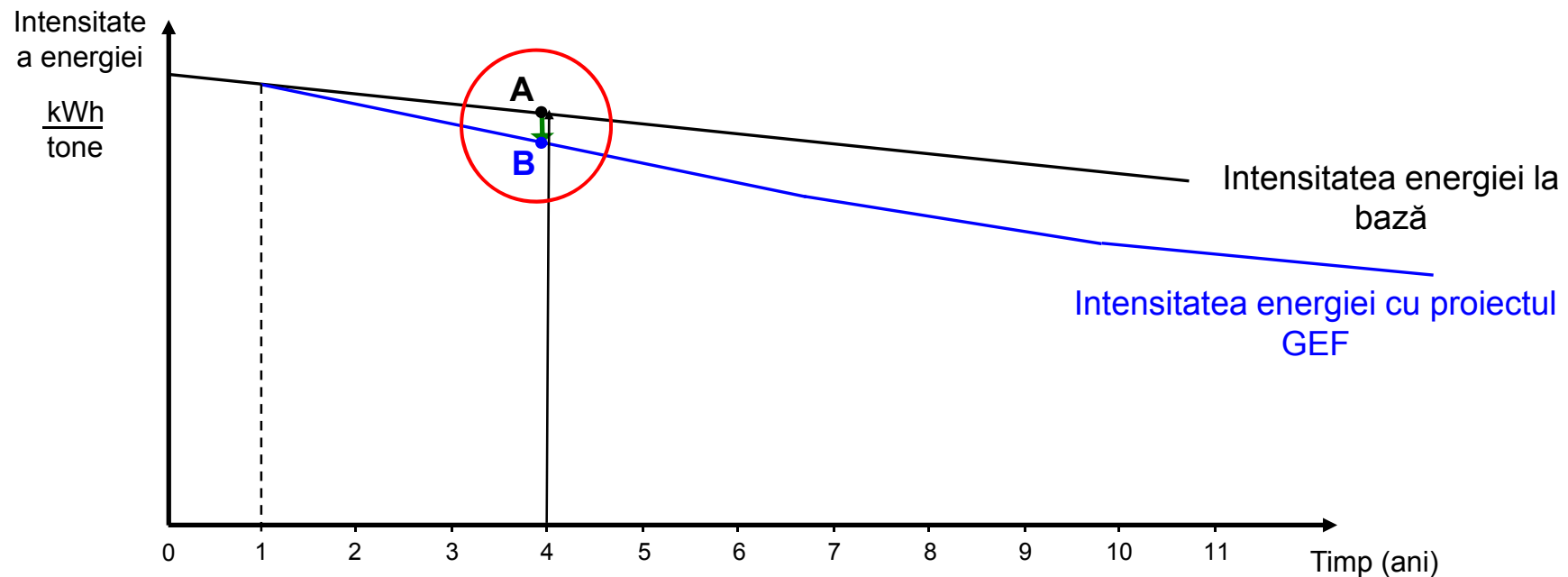

GEF este interesat și pregătit să plătească pentru tranziția de la A
→ B

Finalizarea proiectului GEF-MERN-UNIDO: ce rămîne de făcut

1. Sporire, bază și co-finanțare

Tranziția A → B este rezultatul nu doar al fondurilor GEF, dar și al sinergiilor între fondurile GEF cu resursele disponibile local: politici, programe, capacitate umană, investiții ale Guv și întreprinderilor, etc.

Finalizarea proiectului GEF-MERN-UNIDO: ce rămîne de făcut

1. Sporire, bază și co-finanțare

- Tranziția A → B este rezultatul nu doar al fondurilor GEF, dar și al sinergiilor între fondurile GEF cu resursele disponibile local: (i.e. capacitate umană, facilități, investiții ale Guv și întreprinderilor, etc.)
- Resursele (bănești și materiale) făcute disponibile și contribuie la implementarea proiectului sînt considerate de GEF co-finanțare
- GEF cere ÎNTOTDEAUNA co-finanțare și oarecare dovezi ale ei (ex scrisoare de angajament)
- Co-finanțarea cu mijloace bănești POATE SĂ RĂMÎNĂ la partenerul proiectului

Finalizarea proiectului GEF-MERN-UNIDO: ce rămîne de făcut

1. Sporire, bază și co-finanțare

Exemple de co-finanțare

- Guvernul oferă personal disponibil să lucreze cu experții naționali și internaționali ai proiectului pentru elaborarea, stabilirea și operarea unui program al energiei pentru sectorul de producție
- Întreprinderea pune la dispoziție angajați care merg la programul de instruire în optimizarea sistemului oferit de Proiect și implementează măsuri de eficiență energetică avantajoase din punct de vedere economic
- Întreprinderea face disponibile fonduri pentru a fi investite în proiectele de eficiență energetică elaborate și susținute de Proiect
- Asociația industrială asigură disponibilitatea personalului pentru instruirii organizate de proiect și apoi petrece seminare cu membrii săi

Finalizarea proiectului GEF-MERN-UNIDO: ce rămîne de făcut

2. Reducerile de GES – Cît de mult?

- GEF CERE ca economiile de energie și reducerile emisiilor de GES generate de proiect să fie CUANTIFICATE.
- Aceasta impune necesitatea de a defini baza și a estima impactul proiectului
  - Colectarea datelor
  - Auditele energiei
  - Presupuneri și modelare făcute de experți

Finalizarea proiectului GEF-MERN-UNIDO: ce rămîne de făcut

3. Ce s-a realizat pînă acum

- i. Analiza cadrului de politici, legal și regulatoriu
- ii. Colectarea datelor privind sectorul energetic al Moldovei
- iii. Colectarea datelor și organizarea studiilor asupra sub-sectoarelor de producție
- iv. Întuniri și discuții cu actorii cheie
- v. Întuniri și discuții cu alte organizații internaționale care implementează programe relevante pentru eficiența energiei industriale
- vi. Dezvoltarea și formularea concepției proiectului pentru susținerea eficienței și productivității sporite a energiei în industria Moldovei
- vii. Aprobarea concepției proiectului de către GEF

Finalizarea proiectului GEF-MERN-UNIDO: ce rămîne de făcut

4. Ce mai rămîne de făcut

a) Finisarea studiului de bază (baseline)

- Studiu cu privire la eficiența energetică și practicile de gestionare a energiei în sectorul de producție al Moldovei – în desfășurare
- Audite rapide ale energiei într-un număr de întreprinderi - în desfășurare

b) Identificarea proiectelor pilot de eficiență energetică spre a fi susținute de proiect

- Audite detaliate ale energiei în un număr limitat de întreprinderi
- Studii tehnico-economice de pre-fezabilitate

Finalizarea proiectului GEF-MERN-UNIDO: ce rămîne de făcut

4. Ce mai rămîne de făcut

- c) Detalierea activităților proiectului în consultări cu partenerii proiectului
  - Întruniri între MERN, experții proiectului și parteneri (Guv, instituții publice și private, întreprinderi, etc.) – în desfășurare
  - Definirea rolurilor și a responsabilităților - în desfășurare

- d) Acordul asupra co-finanțării cu partenerii proiectului
  - Definirea contribuțiilor materiale și/sau bănești la implementarea activităților proiectului - în desfășurare
  - Pregătirea și semnarea scrisorilor de angajament

Finalizarea proiectului GEF-MERN-UNIDO: ce rămîne de făcut

4. Ce mai rămîne de făcut

- f) Estimarea economiilor de energie și a reducerilor emisiilor de GES care vor fi generate de proiect
- g) Formularea documentului integral al proiectului
- h) Înaintarea documentului proiectului la secretariatul GEF către data de:

19 Decembrie 2009

Finalizarea proiectului GEF-MERN-UNIDO: ce rămîne de făcut

5. Termenii de finisare a pregătirii proiectului

Sarcini	Termeni
a) Finisarea studiului de bază	31 Oct 09
b) Identificarea proiectelor pilot EEI	15 Sep – 31 Oct
c) Detalierea activităților proiectului cu partenerii	15 Sep – 31 Oct
d) Acordul cu partenerii privind co-finanțarea	15 Sep – 30 Noiem
e) Estimarea economiilor de energie și a reducerilor emisiilor de GES	1 Noiem – 5 Dec
f) Formularea documentului proiectului(Prodoc)	15 Oct – 15 Dec
g) Submission of Prodoc to GEF Secretariat	19 December 09

Reducerea Emisiilor de Gaze cu Efect de Seră prin eficiența energetică sporită în sectorul industrial al Moldovei

Factorii de succes ai Proiectului

Relevanța. Potențial înalt de conservare a energiei. Corespundere deplină cu politicile și strategia promulgată a Moldovei în domeniul eficienței energetice.

Design. Bine structurat & foarte sinergetic cu alte inițiative EEI (i.e. MoSEFF). Practici pozitive internaționale. Contribuții complementare de la industrie & guvern. Indicatori, monitorizare și evaluare verificabili.

Apartenența. Recunoaștere & susținere din partea autorităților naționale & beneficiarilor vizați. Angajamentul din partea industriei, Guv și actorilor pe piața EEI este crucial.

Rezultate măsurabile. Reducerile în consumul de energie și în emisiile de gaze cu efect de seră.

Reducerea Emisiilor de Gaze cu Efect de Seră prin eficiența energetică sporită în sectorul industrial al Moldovei

Factorii de succes ai Proiectului

Relevanța. Potențial înalt de conservare a energiei. Corespundere deplină cu politicile și strategia promulgată a Moldovei în domeniul eficienței energetice.

Design. Bine structurat & foarte sinergetic cu alte inițiative EEI (i.e. MoSEFF). Practici pozitive internaționale. Contribuții complementare de la industrie & guvern. Indicatori, monitorizare și evaluare verificabili.

Apartenența. Recunoaștere și susținere din partea autorităților naționale & beneficiarilor vizați. Angajamentul din partea industriei, Guv și actorilor pe piața EEI este crucial.

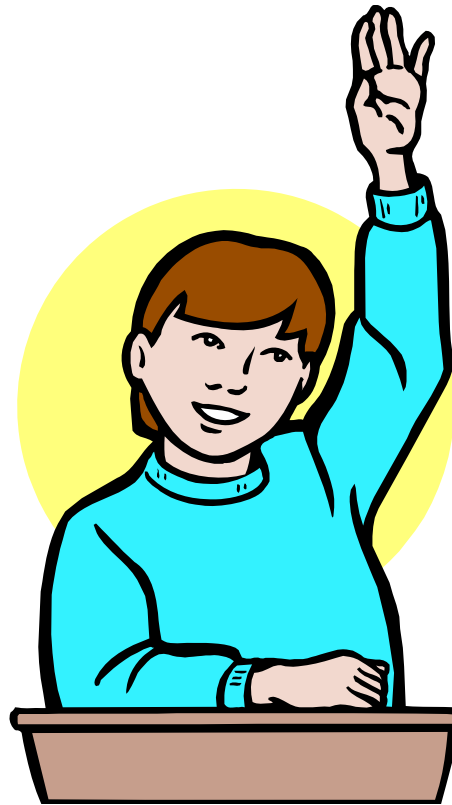
Rezultate măsurabile. Reducerile în consumul de energie și în emisiile de gaze cu efect de seră.

Finalizarea proiectului GEF-MERN-UNIDO: ce rămîne de făcut

Întrebări și răspunsuri

UNITED NATIONS
INDUSTRIAL DEVELOPMENT ORGANIZATION

www.unido.org

Vă mulțumim pentru atenție!

Pentru informații

Marco Matteini

Energy Efficiency and Policy Unit
UNIDO

Vienna International Centre

P.O. Box 300

A-1400 Vienna, Austria

Tel: 0043 1 26026 4583

E-mail: M.Matteini@unido.org